

การฟื้นฟูความสมบูรณ์ของต้นไม้

ระยะนี้ระบบรากพืชยังไม่สามารถดูดธาตุอาหารจากดินได้ตามปกติ จึงควรให้ปุ๋ยทางใบ อาจใช้ปุ๋ยน้ำสูตร 12-12-12 หรือ 12-9-6 หรือ จะใช้ปุ๋ยเกล็ดสูตร 21-21-21 หรือ 16-21-27 ละลายน้ำฉีดพ่น ทำการให้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก ร่วมกับปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15 ใส่ในร่องที่ขุดดินรอบ ๆ ทรงพุ่ม ขนาดร่องกว้าง 15 เซนติเมตร ลึก 15 เซนติเมตร หรือใส่ที่โคนใต้ต้น ในกรณีที่ดินยังเล็ก

การป้องกันและกำจัดโรค/ศัตรูพืช

ในสวนไม้ผล หากถูกน้ำท่วมนาน ๆ หลังน้ำลดมักเกิดปัญหาโรครากเน่า โคนเน่า ควรป้องกันรักษาด้วยการราด หรือทาโคนต้นไม้ผลด้วยสารเคมีป้องกันเชื้อรา เช่น เมตดาแลกซิล (รีโดมิล) อีโพรซัท-อลูมิเนียม (อาลิเอท) หรือ ฟิซีเอ็นบี (เทอราคลอร์, บลาสลิโคล) หรือสารชีวภัณฑ์ เช่น ไตโครเดอร์มา

การปลูกซ่อมแซม

หลังน้ำลดแล้ว หากพบว่า มีต้นไม้ที่ยืนต้นตายไปบางส่วน และยังมีพื้นที่เหลือรอดอยู่เกินกว่า 60 – 70 % ของพื้นที่ ให้ใช้วิธีการปลูกซ่อมเพื่อทดแทนไม้ผลเดิมที่ตายไปเมื่อดินเริ่มแห้ง ดังนี้

1. ตัดและเก็บเศษซากต้นไม้ผลที่ตาย เช่น ผล กิ่ง ก้าน ตอรวมไปถึงราก และเก็บออกจากแปลงไปทำปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยน้ำหมักตามความเหมาะสม
2. เตรียมดิน โดยใช้เครื่องมือที่มีน้ำหนักเบา โดยการพรวนกลับหน้าดินบริเวณโคนต้นโดยรอบ พร้อมการกำจัดวัชพืชที่ยังเหลืออยู่ ปรับสภาพดินโดยหว่านปูนขาวหรือโดโลไมต์เพื่อปรับสภาพดินให้เป็นกลาง ป้องกันการเกิดโรครากเน่าและโคนเน่าที่มักเกิดขึ้นหลังน้ำลด โดยปุ๋ยคอก และตากดินทิ้งไว้อย่างน้อย 1 เดือน จึงขุดหลุมปลูก

การจัดการสวนไม้ผลอย่างต่อเนื่อง

จัดการและดูแลรักษาสวนไม้ผล ให้ได้ผลผลิตคุณภาพ ทั้งการเตรียมดินให้พร้อมออกดอกปีถัดไป การชักนำ/กระตุ้นการออกดอก ส่งเสริมการพัฒนารูปทรงการออกดอก การเพิ่มการติดผล การบำรุงรักษา และการเพิ่มคุณภาพหลังการเกี่ยว ดังนี้

1. ควรมีการใส่ปุ๋ยเคมี และปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อเร่งการเจริญเติบโตของพืช และสร้างความพร้อมในการชักนำให้เกิดผลผลิต
2. ปฏิบัติดูแลรักษาตามคำแนะนำและปฏิทินการปลูกพืชแต่ละชนิด

การฟื้นฟูไม้ผล หลังน้ำลด

ที่ปรึกษา : นายชาญยุทธ์ ภาณุทัต
รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการเกษตรและองค์กรเกษตรกร
ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการช่วยเหลือและฟื้นฟู
ผู้ประสานทุกภาคส่วนด้านการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร
นางอัญชลี สุวจิตตานนท์
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี

เรียบเรียง : นางสาวปิยาณี เสนทอง
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จัดทำ : นางอมรทิพย์ ภิรมย์บุรณ์
นางสาวพินิตา ธรรมสุรักษ์
กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร
สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี

พิมพ์ครั้งที่ 1 : จำนวน 40,000 ฉบับ กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560
จัดพิมพ์ : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
พิมพ์ที่ : บริษัท นวัตกรรมดาการพิมพ์ (ประเทศไทย) จำกัด

ศูนย์อำนวยการช่วยเหลือและฟื้นฟู
ผู้ประสานทุกภาคส่วนด้านการเกษตร ปี 2560
กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การฟื้นฟูไม้ผล หลังน้ำลด

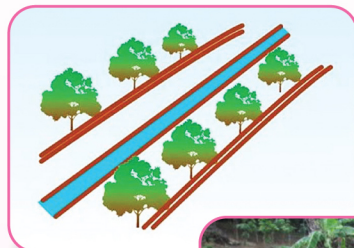
การปฏิบัติดูแลและการฟื้นฟูไม้ผลหลังน้ำลด สิ่งสำคัญที่ต้องระมัดระวังและคำนึงเป็นพิเศษ คือ ทำอย่างไรให้สวนไม้ผลกลับคืนสภาพเดิมเร็วที่สุด โดยกระทบกระเทือนต่อดินน้อยที่สุด เกษตรกรควรจะต้อง มีการบำรุงรักษาไม้ผลให้เกิดรากใหม่ และให้แตกใบอ่อนโดยเร็ว พร้อมทั้งต้องมีการจัดการดินให้ถูกต้อง

การจัดการระบายน้ำในสวนไม้ผล

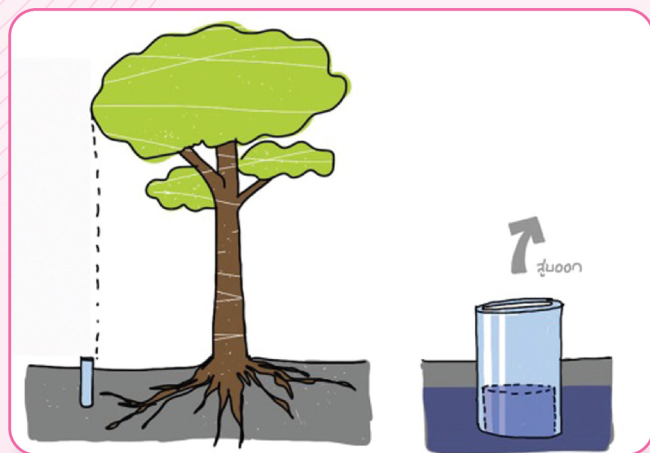
ลำดับขั้นตอนที่เกษตรกรควรดำเนินการเป็นลำดับแรกก่อน คือ การเร่งระบายน้ำออกจากสวนไม้ผลเพื่อถ่วงสวน

1. ทำการเสริมคันดิน ให้มีความสูงและความแข็งแรง และต้านทานน้ำจากภายนอก โดยยกขอบแปลงเป็นคันดินให้สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วมไม่ต่ำกว่า 50 เซนติเมตร พร้อมทั้งเตรียมเครื่องสูบน้ำ เพื่อสูบน้ำออกจากสวนไม้ผล

2. ทำทางระบายน้ำ โดยใช้พลั่วตึงเศษพืช และดินเลนที่ถมออกให้หมด และขุดร่องระบายน้ำให้ลึก เพื่อช่วยให้ดินในสวนไม้ผลแห้งเร็วยิ่งขึ้น

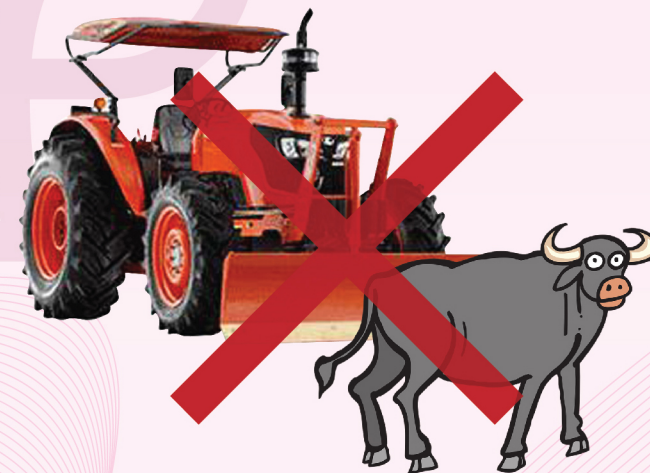
ระยะนี้ถ้ามีเครื่องเติมอากาศลงสู่ดิน ควรเร่งดำเนินการด่วน จะช่วยให้ต้นไม้ฟื้นตัวเร็วขึ้น และช่วยไล่ไอน้ำที่ยังคงค้างอยู่ในดิน ให้ระบายออกไปเร็วขึ้น หรือใช้ไม้ไผ่เจาะรูปักไว้ใต้โคนต้นเพื่อระบายความร้อน และก๊าซพิษออกจากโคนต้น ขณะน้ำท่วมขังและดินแฉะ

กรณีพื้นที่มีน้ำท่วมบ่อยครั้ง อาจใช้วิธีฝังท่อพีวีซีในแนวตั้ง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 6 นิ้ว รอบแนวทรงพุ่ม เพื่อดูดระดับน้ำและสูบลมออก

การปรับปรุงบำรุงดินหลังน้ำลด

1. ห้ามนำเครื่องจักรกล เข้าไปดำเนินการในสวนหลังน้ำลด ขณะที่ดินยังเปียกอยู่ รวมทั้งบุคคล และสัตว์เลี้ยง เพราะจะทำให้โครงสร้างดินถูกทำลาย และเกิดการอัดแน่นได้ง่าย ซึ่งเป็นผลเสียต่อการไหลซึมของน้ำ และกระทบกระเทือนต่อระบบรากของไม้ผล

2. เมื่อดินแห้ง ให้ขุดเอาดิน ทราย หรือตะกอนต่าง ๆ ในแปลงไม้ผลออก และพรวนดิน เพื่อเพิ่มออกซิเจนให้แก่รากพืชแตกใหม่ได้ดีขึ้น ฟื้นฟูคุณสมบัติของดิน โดยการใส่ปุ๋ยหมักผสมกับสารเร่ง พด.3 ในกรณีพื้นที่ที่อยู่ในสภาพน้ำแช่ขังเป็นเวลานาน และเสี่ยงต่อการเกิดโรค หากดินในพื้นที่หลังจากน้ำท่วม เกิดสภาพเป็นกรด ให้ใส่อินทรีย์วัตถุ หรือปูนเพื่อปรับสภาพความเป็นกรดของดิน ปริมาณตามสภาพความรุนแรงของกรดในพื้นที่

การค้ำยัน/พยุงต้นไม้ผลที่เอนหรือล้ม

ไม้ผล หากน้ำท่วมขังเป็นระยะเวลานานจะล้มได้ง่าย เนื่องจากพื้นดินอ่อนตัวเพราะชุ่มน้ำ รากจะเน่าเพราะไม่มีอากาศหายใจ และมีเชื้อโรคเข้าทำลายบางส่วน โดยอาจมีรากที่ยังยึดเกาะอยู่กับดินลึก ๆ ทำให้ยังรอดอยู่ เมื่อน้ำลดแล้ว ให้ตรึงต้นไม้ไม่ให้โยกคลอนด้วยแรงลม โดยการค้ำยันต้นไม้ผล อย่างน้อย สามทิศทาง เพื่อป้องกันการโค่นล้มอาจใช้เป็นไม้ยาว ๆ ค้ำ หรือใช้เชือกผูกตรึงกับต้นไม้

การตัดแต่งกิ่งและทรงพุ่มหลังน้ำลด

เมื่อดินเริ่มแห้ง ตัดแต่งกิ่งแก่ กิ่งที่ฉีก หัก เหี่ยวเฉา แน่นทึบ และกิ่งที่อยู่ภายในทรงพุ่มที่ใบไม้ไม่ได้รับแสงแดด รวมทั้งตัดกิ่งขนาดใหญ่ออกบางส่วน เพื่อลดแรงปะทะจากลม ให้ทรงพุ่มโปร่ง เป็นการลดการคายน้ำของพืช และเร่งให้พืชแตกใบใหม่เร็วขึ้น

หากมีต้นไม้ผลโค่นล้ม ควรทำการตัดแต่งกิ่งและพยุงต้นไม้ผลที่โค่นล้มตั้งให้ตรง พร้อมทำไม้ค้ำยันไว้รอบด้านด้วย

หากต้นไม้ผลยังมีผลติดอยู่ ให้ตัดผลออก เพื่อไม่ให้แย่งสารอาหารที่จะนำไปฟื้นฟูรากและลำต้นของไม้ผลได้